

Verkiezingsmanifest

Nederland digitaal vooruit

Een agenda voor de verkiezingen van 2025

NLdigital

Nederland digitaal vooruit

Een agenda voor de verkiezingen van 2025

NLdigital is de branchevereniging van de digitale sector in Nederland, met 600 leden van startup tot multinational. Wij vertegenwoordigen de bedrijven die Nederland digitaal maken: van clouddiensten en cybersecurity tot AI en softwareontwikkeling. Onze leden zijn Nederlands, Europees en internationaal. Zij innoveren, investeren, verhogen (arbeids)productiviteit en creëren werkgelegenheid. De digitale sector is goed voor 6% van het Nederlandse BBP en groeit harder dan welke andere sector ook¹. We zijn onmisbaar als faciliterende technologie voor vrijwel alle sectoren en dragen bij aan een toekomstbestendige kenniseconomie.

Nederland staat voor historische uitdagingen: een vergrijzende samenleving en toenemende internationale concurrentie. Klaas Knot, President DNB, zei het vrijdag 27 juni nog treffend in Nieuwsuur: “we hebben een verdrievoudiging van de productiviteitsgroei in de Nederlandse economie nodig om op hetzelfde niveau zorg, pensioen en AOW te kunnen blijven bieden”². Digitalisering en AI zijn niet langer luxe maar noodzaak om onze welvaart en veiligheid te behouden.

Kortom; **we moeten digitaliseren óf we verarmen**. De demografische ontwikkeling dwingt ons tot de grootste productiviteitssprong uit onze geschiedenis. Dat lukt alleen als we nu massaal investeren in digitale technologie en bovenal ook in de implementatie van bestaande digitale technologie zoals AI. Van scholier tot senior, van stratenmaker tot chirurg – iedereen doet mee in de digitale transformatie. De tijd van praten over digitaliseren is voorbij. Nederland moet aan de slag!

1 Rabobank: De huidige IT-sector in feiten en cijfers, 2024 - pub.rabobank.nl/Sectorvisie-IT/02.html

2 Nieuwsuur 27 juni 2025 - npo.nl/start/serie/nieuwsuur/seizoen-2025/nieuwsuur_5127/afspelen

Wij zien twee absolute prioriteiten:

1. **Herstel het ondernemersklimaat voor digitale bedrijven** - geen koppen op EU-wetgeving, voorspelbare en verlaagde regeldruk, blijf aantrekkelijk voor kennismigranten, zorg dat bedrijven kunnen bouwen en groeien in Nederland
 2. **Investeer massaal in digitaal Nederland** - volle inzet op innovatie, digitale vaardigheden & omscholing voor iedereen
-

Dit kunnen we alleen bereiken als de volgende zaken op orde worden gebracht:

1. **Digitale autonomie**, kies voor controle in plaats van isolatie - risicogebaseerde autonomie, geen protectionisme
2. **Bouw de digitale infrastructuur van de toekomst** - integrale infrastructuurvisie, doorbreek netcongestie
3. **Digitaliseer de Nederlandse overheid** - digitaliseer het huis van Thorbecke, van versnippering naar één overheid

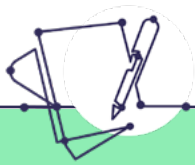
Deze oproepen zijn geen vrijblijvend wensenlijstje maar een noodzakelijk stappenplan voor de digitale toekomst van Nederland. Ze komen voort uit intensieve consultatie met onze leden en zijn getoetst op haalbaarheid en impact. Het volgende kabinet moet meteen doorpakken om Nederland digitaal klaar te maken voor de uitdagingen van morgen.

***De tijd van praten over digitalisering is voorbij
- Nederland moet aan de slag!***

Prioriteit 1:

Herstel het ondernemersklimaat voor digitale bedrijven

“Een ruime meerderheid [van ondernemers] (67%) vindt dat dat de afgelopen 5 jaar is verslechterd en meer dan de helft verwacht op korte termijn ook geen verbetering. Bijna 40% noemt ons land niet aantrekkelijk om in te ondernemen” concludeerde MKB-Nederland dit jaar¹. Nederland staat op een kantelpunt. Terwijl andere landen de rode loper uitrollen voor tech-talent en innovatie, zakt Nederland op internationale ranglijsten². We hebben geen tijd te verliezen – **Nederland moet weer het meest aantrekkelijke land van Europa worden voor digitale bedrijven.**

Dit vraagt niet om revolutie maar om consistentie: stabiele fiscale regelingen, voorspelbare & verlaagde regeldruk en een overheid die langjarig in innovatie investeert. Een land waar bedrijven kunnen groeien zonder te verdrinken in bureaucratie, waar talent welkom is en waar nieuwe technologie de ruimte krijgt.

Wat we van de overheid vragen

Bestendig succesvolle regelingen, update ze voor technologische ontwikkelingen.

De WBSO, Innovatiebox en 30%-regeling voor kennismigranten werken goed – houd ze stabiel zodat bedrijven kunnen plannen en investeren. Elke beperking jaagt bedrijven weg en ondermijnt het vertrouwen in Nederland als vestigingsland. Maar sta wel open voor technologische ontwikkelingen, en verruim bijvoorbeeld de WBSO om meer innovatieve implementatie-werkzaamheden te stimuleren (met name voor AI kan dit een struikelblok worden).

Implementeer EU-wetgeving zonder Nederlandse toevoegingen.

Bij de AI Act, DSA, DMA en andere digitale wetgeving: 1-op-1 overnemen. Geen extra eisen, geen strengere interpretaties, geen Nederlandse bureaucratie bovenop Europese regels. Maak Nederland niet onaantrekkelijker dan andere EU-landen. Zet in op de simplificatie en het vergroten van de impact van bestaande Europese digitale regulering voordat nieuwe regulering wordt geïntroduceerd (zoals de Digital Fairness Act).

1 Ondernemers zien ondernemingsklimaat maar niet verbeteren”, MKB Nederland, 6 februari 2025 – www.mkb.nl/artikelen/ondernemers-zien-ondernemingsklimaat-maar-niet-verbeteren

2 “Digitale transformatie onder druk: Hoe innovatie Nederland vooruit kan helpen”, iBestuur, 23 oktober 2024 – ibestuur.nl/artikel/digitale-transformatie-onder-druk-hoe-innovatie-nederland-vooruit-kan-helpen/

Maak van Nederland een AI-koploper door ruimte te geven.

Creëer regulatory sandboxes waar bedrijven veilig kunnen experimenteren met AI-toepassingen. Geef duidelijkheid over wat wel en niet mag, zodat bedrijven niet uit voorzorg alles maar vermijden. Ondersteun het MKB actief bij AI-implementatie met kennispartners en praktische begeleiding.

Benoem een minister voor Digitale Economie en Innovatie binnen Economische Zaken.

Maak de keuze om digitale zaken te koppelen aan economische ontwikkeling. De digitale sector is 6% van het BBP en groeit naar 10-12% in de komende 15 jaar – dat verdient een eigen bewindspersoon binnen Economische Zaken die zich volledig richt op vestigingsklimaat, innovatiebeleid en internationale concurrentiekracht van digitale bedrijven. Laat de overheidsdigitalisering bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, maar geef de digitale economie de bestuurlijke aandacht die het verdient. Zo ontstaat heldere scheiding tussen beleid voor bedrijven (EZ) en beleid voor overheidsdienstverlening (BZK), met een bewindspersoon die de noodzaak en kansen van de digitale sector voor het toekomstig verdienvermogen van Nederland écht begrijpt.

Waarom dit nodig is

Internationaal talent is onmisbaar voor onze concurrentiepositie.

De digitale economie is per definitie internationaal. Zonder toegang tot wereldwijd talent kunnen Nederlandse bedrijven niet concurreren. De 30%-regeling en kennismigrantenregeling zijn geen luxe, maar noodzaak.

Stabiliteit en voorspelbaarheid zijn essentieel voor investeringen.

Bedrijven hebben zekerheid nodig over fiscale regelingen, wetgeving en beleid. Het constant wijzigen van de spelregels drijft investeringen naar het buitenland. We pleiten voor volle inzet op implementatie en ondersteuning bij de reeds aankomende EU-wetgeving.

Innovatie vraagt om experimenteer ruimte.

Nieuwe technologieën zoals AI kunnen alleen floreren als bedrijven de ruimte krijgen om te experimenteren. Dit betekent duidelijke kaders waarbinnen geïnnoveerd mag worden, niet het verbieden van alles wat nieuw is.

Wat daarvoor nodig is

Één loket voor digitale compliance.

Bedrijven worstelen met overlappende eisen uit AVG, AI Act, DSA, DMA, NIS2 en andere wetgeving. Richt één centraal punt in waar bedrijven terecht kunnen voor al hun digitale compliance-vragen. Maak praktische handleidingen die uitleggen hoe je aan alle regels tegelijk voldoet.

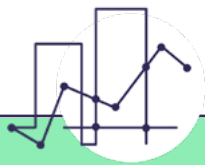
Investeer in het ecosysteem, niet alleen in subsidies.

Versterk het hele digitale ecosysteem: van startup-hubs tot scale-up programma's, van onderzoeksinstellingen tot launching customers. Zorg dat de overheid zelf aanjager wordt van innovatieve oplossingen.

Toezichthouders als partners, niet als tegenstanders.

Toezichthouders moeten helder communiceren over verwachtingen en deze consistent handhaven. Geen activisme maar duidelijkheid. Help bedrijven om compliant te zijn in plaats van ze te verrassen met nieuwe interpretaties.

Prioriteit 2: Investeer massaal in digitaal Nederland

Nederland staat voor een historische uitdaging: in 2030 wordt een tekort van 1,4 miljoen arbeidskrachten verwacht¹. Tegelijkertijd groeit de groep ouderen die zorg nodig heeft². **We moeten met minder mensen meer gaan doen - en digitalisering is de enige weg vooruit.** Dit vraagt om de grootste investering in digitale vaardigheden die we ooit gedaan hebben.

Van klaslokaal tot boardroom, van werkplaats tot zorginstelling - heel Nederland moet digitaal vaardig en weerbaar worden. Niet omdat technologie een doel op zich is, maar omdat het de sleutel is tot onze toekomstige welvaart. Landen die nu massaal investeren in digitale skills winnen morgen de concurrentiestrijd.

Wat we van de overheid vragen

Maak digitale geletterdheid een basisrecht.

De conceptkerndoelen digitale geletterdheid moeten zo snel mogelijk definitief in de wet. Geen kind mag van school komen zonder digitale vaardigheden. Dat vraagt om gelijke toegang tot digitale leermiddelen, structurele financiering en blijvende inzet op digitale geletterdheid voor alle leerlingen.

Creëer een nationaal omscholingsprogramma van ongekeerde schaal.

Herstel de €2.000 per werkende Nederlander voor digitale bij- en omscholing die bestond onder de STAP-regeling. Niet als eenmalige uitgave maar als structurele investering in onze economische toekomst. Focus op skills die complementair zijn aan AI: creativiteit, probleemoplossing, technische AI-samenwerking en cybersecurity.

Voer een fiscale op- en omscholingsaftrek in voor ICT-beroepen.

Veel succesvolle ICT'ers komen als zij-instromer de sector binnen, en ook afgestudeerden hebben vaak substantiële bijscholing nodig. Nederland kan dit talent niet onbenut laten. Geef werkgevers daarom een belastingkorting op loon- en opleidingskosten voor ICT-omscholing, naar het model van de WBSO. Zo wordt investeren in ICT-talent net zo gestimuleerd als investeren in R&D.

¹ "Structurele krapte op arbeidsmarkt dreigt van half miljoen banen in tech, zorg en geschoolde praktische beroepen", Business Insider, 19 juni 2024 - www.businessinsider.nl/structurele-krapte-op-arbeidsmarkt-dreigt-van-half-miljoen-banen-in-tech-zorg-en-geschoolde-praktische-beroepen/

² "Nederland wordt nog veel grijzer: in 2060 meer dan 1 miljoen 85-plussers", NOS, 3 juli 2025 - nos.nl/artikel/2573461-nederland-wordt-nog-veel-grijzer-in-2060-meer-dan-1-miljoen-85-plussers

Van defensief naar offensief denken over digitalisering.

Stop met alleen waarschuwen voor gevaren. Laat zien wat digitalisering mogelijk maakt: artsen die meer tijd hebben voor patiënten, leraren die gepersonaliseerd onderwijs kunnen geven, ambachtslieden die precisiewerk leveren met ondersteuning van AI. Maak van Nederland een land dat technologie omarmt zonder naïef te zijn over risico's.

Verhoog de innovatie-investeringen naar 5% van het BBP.

Nederland loopt achter op omringende landen. We moeten niet alleen gebruikers maar ook ontwikkelaars van nieuwe technologie worden. Dit vraagt om fundamentele investeringen in R&D, startups en scale-ups. Als Nederland echt stappen wil zetten nemen we geen genoegen met de Lissabon-norm van 3%¹ maar zetten we in op 5% van ons BBP.

Waarom dit nodig is

Digitale vaardigheden zijn geen luxe maar levensnoodzaak.

Wie niet digitaal vaardig is, raakt buitengesloten van arbeidsmarkt en samenleving. Dit geldt voor jong en oud, hoogopgeleid en praktisch geschoold. De digitale kloof wordt een welvaartkloof als we nu niet ingrijpen.

Vaardigheid alleen is niet genoeg, weerbaarheid is onmisbaar onderdeel daarvan.

Mensen moeten niet alleen kunnen werken met technologie, maar ook weten hoe dat veilig en verantwoord kan. Dit betekent begrip van online risico's, privacy, desinformatie en de impact van algoritmes. Digitale weerbaarheid hoort net zo bij het curriculum als de reguliere verkeersles op de basisschool. Bovendien moeten online kinderrechten sterker gewaarborgd worden met een risico-gebaseerde aanpak op Europees niveau.

AI is geen bedreiging maar een kans - mits we mensen voorbereiden.

De AI-revolutie zal banen doen veranderen, enkele doen verdwijnen én nieuwe banen creëren. Succes hangt af van hoe snel we mensen kunnen om- en bijscholen. Dit vraagt om een flexibele Leven Lang Leren-infrastructuur die meebeweegt met technologische ontwikkelingen.

Het MKB mag niet achterblijven.

Grote bedrijven hebben de middelen voor digitalisering, het MKB vaak niet. Juist hier ligt de grootste productiviteitswinst. Actieve ondersteuning met kennispartners, praktische begeleiding en toegankelijke AI-tools is cruciaal. Er is een grote inzet nodig om de innovatiekansen die AI biedt toepasbaar te maken voor het midden- en kleinbedrijf.

Wat daarvoor nodig is

Breng de basis in het onderwijs op orde.

Digitale geletterdheid moet vast onderdeel zijn van elke lerarenopleiding. Huidige docenten verdienen grootschalige bijscholing. Zorg dat digitale leermiddelen onder de Wet Gratis

¹ Ministerie van Economische Zaken: Kabinet onderneemt 9 acties om haperende innovatie aan te pakken - <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken/nieuws/2025/07/11/kabinet-onderneemt-9-acties-om-haperende-innovatie-aan-te-pakken>

Schoolboeken vallen zodat elk kind, ongeacht de thuissituatie, toegang heeft tot een veilig en geschikt digitaal leermiddel.

Maak AI toegankelijk voor het MKB.

Creëer een nationaal AI-versnellingsprogramma specifiek voor midden- en kleinbedrijf. Geen abstracte strategieën maar concrete implementaties: AI voor administratie, klantcontact, productieoptimalisatie. Koppel subsidies aan meetbare productiviteitsverbetering.

Organiseer een permanente infrastructuur voor om- en bijscholing.

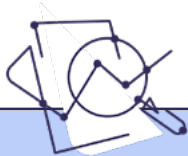
De huidige arbeidsmarkt verandert te snel voor statische opleidingen. We hebben flexibele, modulaire trainingsprogramma's nodig die inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Niet wachten tot mensen werkloos worden, maar proactief om- en bijscholen terwijl ze nog aan het werk zijn.

Meet en monitor de digitale transformatie.

Introduceer brede monitoring van AI-adoptie, digitale vaardigheden en productiviteitsgroei. Niet als bureaucratische exercitie maar om te leren wat werkt. Deel successen, analyseer mislukkingen, blijf bijsturen.

Randvoorwaarde 1:

Digitale autonomie, kies voor controle in plaats van isolatie

Nederland heeft geen volledige digitale soevereiniteit nodig – dat is onhaalbaar én onwenselijk. Als we alles zelf gaan ontwikkelen, komen we jaren achter te liggen op innovatie en verliezen we onze concurrentiepositie. We hebben wél digitale autonomie nodig: genoeg **controle en weerbaarheid om onze waarden te beschermen en risico's te beheersen**.

Autonomie is bovendien een afweging in een groter geheel. Bij elke keuze moeten we ook kijken naar kosten van ontwikkeling, aanschaf, implementatie en onderhoud en de beschikbaarheid van support en updates. De beste oplossing is vaak een mix van strategieën die past bij het specifieke risicoprofiel, deze moeten per situatie in samenhang beoordeeld worden.

Wat we van de overheid vragen

Duidelijke kaders voor de publieke sector.

De overheid moet helder formuleren:

- Welke controle zij precies zoekt voor overheidsdiensten (data, techniek, operaties, juridisch)
- Voor welke overheidsprocessen en welke risico's
- Hoe zij deze eisen willen toetsen en handhaven

Deze moeten bovendien niet bedacht worden binnen de muren van ministeries, maar in dialoog met de markt die het moet uitvoeren.

Voor de private sector: ruimte voor eigen afwegingen.

Bedrijven moeten zelf kunnen bepalen welke autonomie-strategie past bij hun risicoprofiel en bedrijfsmodel. Overheidssturing alleen waar echt noodzakelijk voor nationale veiligheid of kritieke infrastructuur.

Nederland moet een aantrekkelijke digitale economie blijven die internationale spelers naar zich toetrekt, niet wegjaagt.

Autonomie betekent dat we zélf kunnen kiezen – ook de keuze om samen te werken met de beste partners wereldwijd. Een open autonomie maakt het mogelijk dat we leren van de innovaties van anderen, voortbouwen daarop en zelf nieuwe toepassingen ontwikkelen. Daarin ligt historisch de kracht van Nederland.

Waarom dit nodig is

We pleiten voor een risicogebaseerde benadering die verschilt per sector en toepassing.

Niet elke situatie vereist dezelfde mate van controle – de respons moet passen bij het daadwerkelijke risico. Er zijn vele strategieën mogelijk – van standaardisatie en interoperabiliteit tot open source en exit-strategieën. De keuze hangt af van wat het beste werkt voor de specifieke situatie.

Nederland moet een open economie blijven die voortbouwt op wereldwijde innovatie en internationale samenwerking.

We wijzen protectionisme af wat vermomd wordt als soevereiniteit, evenals uitsluiting op basis van alleen de locatie van het hoofdkantoor. De overheid moet doelen stellen, niet de middelen voorschrijven – geen verplichte bedrijfsmodellen of technologieën, maar ruimte voor marktpartijen om de beste oplossing te vinden.

Wat daarvoor nodig is

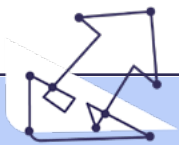
Verifieerbare cybersecurity in plaats van herkomst-criteria.

Laat bedrijven aantonen dat ze voldoen aan Nederlandse veiligheidseisen. Risicoanalyses die het grote plaatje zien – niet elk risico vereist dezelfde respons.

Volle inzet op de Nationale Technologie Strategie.

De sterkste vorm van autonomie is het bezit van technologie die anderen nodig hebben. Nederland kan niet alleen interen op het succes van ASML, er is langjarige inzet op nieuwe innovaties noodzakelijk om onze autonome capaciteiten te versterken.

Randvoorwaarde 2: Bouw de digitale infrastructuur van de toekomst

Nederland staat voor een fundamentele keuze. De digitale economie geeft steeds meer oplossingen, maar die vragen ook meer ruimte en energie. Onze infrastructuur is van topkwaliteit voor de vraag van vandaag, maar als we niet blijven bouwen dan loopt onze infrastructuur vast. Op het elektriciteitsnet wurgt netcongestie de groei van de digitale economie, gemeenten weren willekeurig datacenters terwijl de economie schreeuwt om capaciteit, en we missen een integrale visie op wat de digitale toekomst vraagt. **Nederland moet nu investeren in robuuste, groene digitale infrastructuur of we missen de boot naar de AI-economie.**

Dit gaat niet alleen om meer datacenters of snellere kabels. Het vraagt om een nationale strategie die datacapaciteit, glasvezelnetwerken, 5G/6G-uitrol en groene energievoorziening in samenhang aanpakt. Een infrastructuur die niet alleen AI aankan, maar ook weerbaar is tegen geopolitieke spanningen en cyberaanvallen.

Wat we van de overheid vragen

Een integrale infrastructuurvisie die verder kijkt dan vandaag.

De overheid moet zoeklocaties voor datacenteruitbreiding actief steunen, waar mogelijk gekoppeld aan duurzame energie-uitwisseling. Stop de versnippering waarbij gemeenten symboolpolitiek bedrijven door willekeurige vestigingsstops. Datacenters zijn geen probleem maar juist onderdeel van de oplossing – als ze slim worden ingepast in het duurzame energiesysteem van de toekomst.

Doorbreek de netcongestie met digitale oplossingen en geef prioriteit aan digitale infrastructuur.

Versnel de uitbreiding van het stroomnet én zet digitalisering maximaal in om het net beter te benutten. Glasvezelnetwerken, AI-fabrieken en datacenters zijn cruciaal voor onze economie. Geef ze urgentie bij netuitbreidingen. Zonder stroom geen digitale economie – zo simpel is het.

Creëer ruimte op het stroomnet door versnelling inzet van digitale oplossingen.

Onderken de urgentie van netcongestie voor de digitale transitie en erken de kracht van digitale oplossingen om het stroomnet beter te benutten. Pak door met het Actieplan Digitalisering Energiesysteem.

Waarom dit nodig is

Digitale infrastructuur is niet langer ondersteunend maar leidend voor economische groei.

Zonder robuuste netwerken, voldoende datacapaciteit en betrouwbare energie staat de hele economie stil. Dit vraagt om fundamenteel andere prioritering in beleid en investeringen. Duurzaamheid en digitalisering versterken elkaar. Slimme inpassingen en koppeling van datacenters aan groene energiebronnen maakt beide transitie mogelijk. En digitale oplossingen helpen het stroomnet beter te benutten en miljarden aan toekomstige netinvesteringen uit te sparen.

Weerbaarheid vraagt om redundantie en diversiteit.

Eén verbinding die doorgesneden wordt mag niet het halve internet platleggen. Investeer in meerdere en dubbelzijdige routes, back-upsystemen en fysieke beveiliging van kritieke knooppunten. De geopolitieke realiteit dwingt ons verder te kijken dan efficiëntie alleen.

Wat daarvoor nodig is

Één overheidsloket voor infrastructuurprojecten.

Bedrijven moeten nu bij tientallen instanties aankloppen voor vergunningen, netaansluitingen en ruimtelijke planning. Stroomlijn dit proces met één centraal loket dat de regie neemt en doorlooptijden drastisch verkort.

Versnelde uitrol van glasvezel en 5G/6G netwerken.

De toekomst vraagt niet alleen om AI-ready datacenters maar ook om glasvezelnetwerken die exponentieel meer machine-naar-machine communicatie aankunnen. Upgrade de digitale snelwegen nu, voordat de datastroom vastloopt. Photonics-verbindingen tussen datacenters voor minimale latency worden de nieuwe standaard.

Investeer in Nederlandse AI-fabrieken.

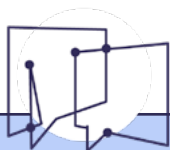
Bundel Europese, nationale en regionale fondsen voor een toonaangevende AI-infrastructuur die toegankelijk is voor wetenschap én MKB. Niet iedereen hoeft eigen supercomputers - maar toegang tot rekenkracht mag geen bottleneck zijn voor innovatie.

Maak datacenters onderdeel van de energieoplossing.

Creëer mogelijkheden voor slimme inpassing en duurzame energie-uitwisseling tussen datacenters en het stroomnet. Stimuleer strategische inzet van back-ups en restwarmte uitwisseling.

Randvoorwaarde 3:

Digitaliseer de Nederlandse overheid, word de slimste van Europa

Nederland mist de daadkracht die aansluit bij de hedendaagse digitale realiteit. Terwijl burgers en bedrijven een samenhangende en efficiënte overheid verwachten, werken de verschillende bestuurslagen in de praktijk nog te vaak langs elkaar heen. Dit leidt tot versnippering, trage besluitvorming en administratieve lasten die niemand helpen. **Nederland moet de slimste overheid van Europa worden - een overheid die technologie gebruikt om burgers en bedrijven écht te helpen.**

Dit vraagt om fundamentele hervormingen: doorbreek de verkokering tussen ministeries, gemeenten en provincies. Stop met elk systeem opnieuw uitvinden. Investeer in interoperabele basisinfrastructuur die alle overheden kunnen gebruiken. En geef de digitale transformatie eindelijk de politieke prioriteit en het budget dat het verdient.

Wat we van de overheid vragen

Hervorm het inkoopstelsel radicaal. Stop met de laagste prijs als enige criterium.

Beloon leveranciers die innoveren, samenwerken en toekomstbestendige oplossingen leveren. De overheid moet een launching customer worden voor Nederlandse innovaties en duurzame oplossingen en ICT niet uitsluitend als kostenpost zien.

Verplicht interoperabele standaarden voor alle overheden.

Elke gemeente, provincie en ministerie moet dezelfde digitale bouwstenen gebruiken: identiteit, betalingen, documentuitwisseling en data-formaten. Geen eigen systemen meer die niet met andere kunnen praten. Wie niet meedoet, krijgt geen rijks geld voor IT-projecten.

Creëer een Digital Board met echte doorzettingsmacht.

Geef één adviesorgaan het mandaat en de bevoegdheden om digitale standaarden bij alle overheidslagen af te dwingen - inclusief handhaving en sancties voor wie niet meedoet. Dit orgaan moet markt en kennisinstellingen actief consulteren en stoppen met de verspilling die ontstaat doordat elke overheidsorganisatie opnieuw het wiel uitvindt.

Waarom dit nodig is

De overheid moet zich richten op wat zij het beste kan: kaders stellen en doelen formuleren.

Laat de uitvoering over aan partijen die er verstand van hebben. Stop met overheidsconcurrentie tegen de markt door zelf IT-systemen te bouwen die commerciële partijen beter kunnen leveren. Focus op goed opdrachtgeverschap en heldere eisen.

Digitalisering is geen IT-project maar een transformatie van de hele overheid.

Het gaat niet alleen om nieuwe systemen, maar om nieuwe manieren van werken, nieuwe vaardigheden en een nieuwe mindset. Investeer daarom net zo veel in mensen en processen als in technologie.

Burgers en bedrijven moeten één overheid ervaren, niet 300+ verschillende organisaties.

Voor hen maakt het niet uit of iets geregeld wordt door de gemeente, provincie of het Rijk. Zij willen hun probleem oplossen via één duidelijke ingang, met één helder antwoord. Denk vanuit het perspectief van de burger.

Wat daarvoor nodig is

Zet AI in voor legacy-modernisering van overheidssystemen.

Nederlandse overheden draaien nog op systemen uit de jaren '80 en '90. AI kan helpen deze verouderde code te begrijpen, te documenteren en stap voor stap te vervangen. Dit bespaart jaren werk en miljoenen euro's vergeleken met handmatige modernisering.

Introduceer skills-based hiring in de hele overheid.

Stop met het vereisen van specifieke diploma's voor digitale functies. Kijk naar wat mensen kunnen, niet naar wat op hun cv staat. De beste programmeurs, data-analisten en cybersecurity-experts hebben vaak geen traditionele achtergrond maar wel de juiste vaardigheden.

Creëer één digitaal loket voor alle overheidsinteractie.

Burgers en bedrijven moeten via één website of app alle overheidszaken kunnen regelen. Achter de schermen zorgen de standaarden en API's ervoor dat alle systemen naadloos samenwerken. Voor de gebruiker voelt het als één slimme, behulpzame overheid.

Leer van Denemarken en Estland, maar bouw niet alles opnieuw.

Neem hun bewezen concepten over en pas ze aan voor de Nederlandse situatie. Koop bestaande oplossingen in plaats van alles zelf te ontwikkelen. Zet als overheid in op implementatie en adoptie, en zet in op de markt & kennisinstellingen voor innovatie.